

**Ο Ιησούς υπερασπίστηκε και εξύψωσε τις γυναίκες και τα παιδιά στην καινούρια
ανθρωπότητα.**

Μέθοδος Project (Ερευνητική Διαθεματική Εργασία).

Προοργανωτής: υποτίμηση, ισοτιμία, σεβασμός, δικαιώματα γυναικών/ παιδιών.

Προοργανωτής: λέξεις – έννοιες κλειδιά που αποτελούν το σημείο αναφοράς μου σε κάθε διδακτική ενότητα, καθοδηγούν το μαθησιακό στόχο μου, περιστρέφονται στο μαθησιακό στόχο και δομούν τη γνωσιολογική συνέχεια ως εφόδιο για τις διδακτικές ενότητες που ακολουθούν. Στα καινούρια βιβλία ο προοργανωτής παρουσιάζεται σε μη τακτική βάση εμβόλιμα -αντί στην αρχή της κάθε διδακτικής ενότητας- στο μέρος των διδακτικών δραστηριοτήτων.

1. ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ:

Η άδικα άνιση μεταχείριση και υποτιμητική/ απάνθρωπη αντιμετώπιση δυο πολυάριθμων πληθυσμιακών ομάδων:

- των γυναικών
- των παιδιών

στην Ισραηλιτική κοινωνία, κατά τα χρόνια της επίγειας δράσης του Ιησού .

2.ΟΙ ΣΥΝΕΠΑΓΩΓΕΣ ΤΟΥ:

Τότε: Ο Ιησούς δυναμικά υπερασπίζεται τις γυναίκες και τα παιδιά και αντιστέκεται στους άδικους νόμους και συμφέροντα των ισχυρών της εποχής Του.

Σήμερα: Ο νέος κόσμος ισοτιμίας που πρόσφερε ο Χριστός 2000 πριν, αποτελεί πραγματικότητα για όλες τις γυναίκες και παιδιά του σύγχρονου κόσμου;

Η τάξη χωρίζεται από τον/ την εκπαιδευτικό σε δυο μεγάλες ομάδες¹. Η πρώτη ομάδα θα διερευνήσει σε όλες του τις παραμέτρους το κοινωνικό πρόβλημα στην ίδια την εποχή του, ενώ η δεύτερη θα εστιαστεί στις κοινωνιολογικές και θεολογικές συνεπαγωγές του, συγκρίνοντας τη δυναμική και απελευθερωτική στάση του

¹ Νοείται ότι οι υποομάδες που λειτουργούν στο πλαίσιο της διαθεματικής διδασκαλίας στην Κοινωνία της Γνώσης είναι κατά κανόνα μεικτής ικανότητας/ δεξιότητας και τα μέλη που τις απαρτίζουν ορίζονται από το διδάσκοντα/ ουσια, ο οποίος γνωρίζει καλά τη δυναμική του κάθε μέλους. Τόσο στην παραγωγή ενός Project όσο και σε μια συνεργατική μέθοδο διδασκαλίας, ο διδάσκων/ ουσια έχει τη διακριτική ευχέρεια αλλαγής της σύστασης των ομάδων του, δεδομένου ότι τηρείται η εσωτερική συνοχή (της μεικτής δηλαδή δυναμικής και ταυτόχρονης αξιοποίησης της πολλαπλής νοημοσύνης των μαθητών του: ως ικανότητα πνευματικής σύνθεσης –ανασύνθεσης και ως δεξιότητα: απόδοση του ίδιου θέματος εικαστικά και με κατασκευές).

Θεανθρώπου προς το πρόβλημα, με τη γενική δυσμενή εικόνα που σήμερα παρουσιάζουν ανά τον κόσμο οι γυναίκες και τα παιδιά.

1. ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ:

1.1.1. Η πρώτη ομάδα χωρίζεται σε δύο υποομάδες: η Α1 θα διερευνήσει τη θέση της γυναίκας την εποχή των Χρόνων της Καινής Διαθήκης και τις επιμέρους κοινωνικοθεολογικές, πολιτικές και πολιτισμικές συνθήκες που ευνόησαν, υποκίνησαν και υποστήριξαν την κοινωνική καστοποίηση και τα ιδεολογικά ρεύματα της εποχής. Συνεπώς προτείνεται όπως στο πρώτο μέρος του project οι μαθητές διερευνήσουν σφαιρικά:

- Τη θέση της γυναίκας και των παιδιών γενικότερα κατά τα χρόνια της Ρωμαιοκρατίας στη Μεσογειακή λεκάνη. Σε αυτό θα βοηθήσει σημαντικά η διερεύνηση της Ιστορίας των Χρόνων της Καινής Διαθήκης και εξωβιβλικών ιστορικών πηγών (πολυπρισματική θεώρηση της Ιστορίας) της εποχής όπως μαρτυρίες του Φίλωνα του Ιουδαίου και του Ιώσηπου². Μαρτυρίες επίσης για την περιρρέουσα ιδεολογική ατμόσφαιρα της περιοχής της Μεσοποταμίας υπάρχουν και στον ιστορικό Ηρόδοτο (κατά πολύ προγενέστερος αλλά οι περιγραφές του που αφορούσαν στους Περσικούς Πόλεμους αποδίδουν παραστατικά ακόμα και το κλίμα της εποχής που εξετάζουμε).

1.1.2. Η δεύτερη υποομάδα εστιάζει το ερευνητικό της ενδιαφέρον στην κατά καιρούς διαφορετική θέση της γυναίκας, όπως αυτή παρουσιάζεται σε Παλαιοδιαθηκικά βιβλία:

- Παλαιά διαθήκη: Συγκεκριμένες νομικές διατάξεις που υπαγόρευαν τη δυσμενή θέση της γυναίκας και των παιδιών στην καθημερινή ζωή³.

² Παραπέμπω στο συγγραφικό έργο των Αγουρίδη, Καραβιδόπουλου, Γαλάνη.

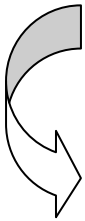
³ Βοηθητικό παράδειγμα αναφέρω τα πιο κάτω:

- Το χωρίο της Γένεσης 18,15 όπου η γυναίκα δεν γινόταν δεκτή ως μάρτυρας στα δικαστήρια. Συγκεκριμένα, στην ίδια μοίρα βρισκότουσαν οι γυναίκες, οι εθνικοί, οι δούλοι και τα παιδιά. Πηγή: Αγουρίδης, Σ. (1985). *Ιστορία των Χρόνων της Καινής Διαθήκης*. Πουρναράς: Θεσ/νίκη, σελ. 306.

Αφού διερευνηθούν οι νομικές διατάξεις, η θέση της γυναίκας και του κοριτσιού στην οικογένεια, την εργασία, τα θρησκευτικά καθήκοντα, οι μαθητές μπορούν να παρουσιάσουν από την Π.Δ, ένα αντίθετο προς το πρώτο σκηνικό πλάνο (πολυπρισματική θεώρηση των γεγονότων). Μπορούν δηλαδή να μελετήσουν και να παρουσιάσουν στην τάξη γυναικείες ηγετικές φυσιογνωμίες που μνημονεύονται στην Παλαιά Διαθήκη για το ρόλο και την προσφορά τους: Ρουθ (Ρουθ δ'13-17), Ραάβ (Ιησ στ'23-24), Δεββώρα (Κρ δ'4-14), Μαριάμ (Εξ 1Ε,20).

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΣ:

Παιδαγωγικός στόχος κάθε project είναι η επίλυση προβλήματος. Αφού λοιπόν η υποομάδα διερευνήσει τις παραπάνω πραγματικότητες, ο διδάσκων/ ουσια κατευθύνει έμμεσα τα παιδιά στη διατύπωση του ακόλουθου προβληματισμού: «Γιατί στην Παλαιά Διαθήκη έχουμε παρατηρήσει δύο αντίθετες εκτιμήσεις για τη θέση της γυναίκας στην πορεία της Ιστορίας του Ισραήλ»;

Αναμενόμενη απάντηση:

Τα χωρία στα διάφορα βιβλία της Π.Δ. εκφράζουν τις κοινωνικές αντιλήψεις των Ισραηλιτών σε διαφορετικές και πολιτιστικά πολύ απέχουσες μεταξύ τους εποχές. Η καθημερινή ζωή διαφοροποιείται και μεταβάλλεται (συγκείμενο)⁴, τα συμφέροντα και οι σκοπιμότητες των νομοθετικών ρυθμίσεων και της ιερατικής τάξης διαφοροποιούνται, το ίδιο και οι κοινωνικές αντιλήψεις των ανθρώπων, όπως και η έννοια του σωστού/ λάθους (ο ηθικός δηλαδή προβληματισμός). Με τον τρόπο αυτό θα ωθήσω τους μαθητές σε σύγχρονες αναγωγές-συσχετισμούς: τα πάντα ρυθμίζονται βάσει των συμφερόντων των ηγετών (πολιτική και θρησκευτική εξουσία) . Στο ίδιο συμφεροντολογικό πλαίσιο κινούνται και οι νομικές διατάξεις για τα δικαιώματα των γυναικών.

-
- Στο Δευτερονόμιο 24,1 διασφαλίζεται το δικαίωμα του άνδρα να χωρίζει τη γυναίκα του «δια πάσαν αιτίαν». Η πιστή τήρηση της διάταξης αυτής καταμαρτυρείται από τον Ιώσηπο, βλ.επε Ιώσηπου Αρχαιολογία IV 253.

⁴ Συγκείμενο ορίζω τις τοπικού χρώματος συνθήκες και κοινωνικοπολιτισμικές συνήθειες που επικρατούν σε κάθε εποχή και διαμορφώνουν κατά αντίστοιχο τρόπο τη σκέψη και τον ηθικό προβληματισμό των συγκεκριμένων ανθρώπων.

(Θεολογική προέκταση :τεκμηριώνεται μέσα από την Παιδαγωγική Ανθρωπολογία των Τριών Ιεραρχών).

2. ΟΙ ΣΥΝΕΠΑΓΩΓΕΣ ΤΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ:

Η δεύτερη ομάδα όπως έχει προαναφερθεί θα εστιαστεί στις κοινωνιολογικές και θεολογικές συνεπαγωγές του προβλήματος, συγκρίνοντας τη δυναμική και απελευθερωτική/ ανατρεπτική στο κατεστημένο της εποχής στάση του Θεανθρώπου προς το πρόβλημα (τότε) με τη γενική δυσμενή εικόνα που (σήμερα) παρουσιάζουν ανά τον κόσμο οι γυναίκες και τα παιδιά:

Ειδικότερα:

2.1.1. Η υποομάδα Β1 εστιάζει το ερευνητικό της ενδιαφέρον στην Καινή Διαθήκη, επισημαίνοντας (τότε) μέσα από μια σειρά αδιαμφισβήτητων ιστορικών γεγονότων, την αγαπητικά απελευθερωτική στάση του Θεανθρώπου προς τις γυναίκες και τα παιδιά:

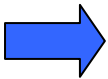
Συγκεκριμένα:

- Η θεραπεία της θυγατέρας της Χαναanaίας: Μάρκ. Ζ΄ 24-30, Ματθ. 15,21-28
- Η ανάσταση του γιού της χήρας στη Ναϊν : Λουκ. 7 ,11-17,
- Η ανάσταση της κόρης του Ιάειρου: Ματθ. 9, 18-26, Μάρκ. 5,22-43, Λουκ. 8, 40-42
- Η θεραπεία της αιμορροούσης γυναίκας: Ματθ. Θ΄ 20-22
- Η θεραπεία του υιού του βασιλικού: Ιω. 4΄ 46-54
- Η επάλειψη των ποδιών του Θεανθρώπου με μύρο από την ανώνυμη μετανοημένη και δακρυρροούσα γυναίκα: Λουκ.Ζ΄ 37-48
- Η συνάντηση του Ιησού με τη Σαμαρείτιδα: Ιω. Δ΄1-42
- Η συμπεριφορά του Ιησού προς τις δυο αδελφές του φίλου του Λαζάρου

- Η συμπεριφορά του Ιησού προς τα παιδιά: Ματθ.18,10, Ματθ. 18,6, Μαρκ.9.37, Λουκ.18,17.

2.1.2. Η υποομάδα B2 μεταφέρει το ερευνητικό της ενδιαφέρον στο **σήμερα** και εξετάζει :

1. Τη θέση της Κύπριας γυναίκας και του κοριτσιού στην τοπική κοινωνία.
2. Τη θέση των γυναικών και των παιδιών σε χώρες όπου πολλά πρέπει ακόμη να γίνουν στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Συγκεκριμένες προτάσεις δραστηριοποίησης για το τελευταίο μέρος του project:

- Αφού μελετηθεί η δράση και προσφορά των γυναικών –Αποστόλων από τον Κύκλο των Εβδομήκοντα⁵ (25 Γυναίκες και 47 άνδρες) οι μαθητές: ερευνούν και παρουσιάζουν στην τάξη τον αριθμό και το ποσοστό των γυναικών –βουλευτών στην Κυπριακή Βουλή από τη σύσταση της Κυπριακής Δημοκρατίας ως τις τελευταίες Βουλευτικές εκλογές (Μάιος 2006). Τι άλλαξε και γιατί; Μπορούν να γίνουν συγκριτικές απλές γραφικές παραστάσεις⁶. Εμπλέκω τα Μαθηματικά: Οριζοντίωση της Γνώσης: Το παιδαγωγικό ζητούμενο.
- Με αφορμή την προηγούμενη ερευνητική δραστηριότητα οι μαθητές μπορούν σε μικροεπίπεδο σχολικής μονάδας να ερευνήσουν (ξεκινώντας από την τάξη τους) το ποσοστό συμμετοχής κοριτσιών στα σχολικά Συμβούλια όλων των τάξεων και στο Κ.Μ.Σ. κατ' επέκταση. Με βάση τα

⁵ Εβδομήντα δύο μαθητές.

⁶ Τα παιδιά καθοδηγούνται ήδη από το Δημοτικό στην κατασκευή και ερμηνεία τέτοιων γραφικών παραστάσεων . Αξιοποίηση της οριζοντίωσης της γνώσης, συγκερασμός ικανοτήτων –δεξιοτήτων, αξιοποίηση της «αναμενόμενης παιδαγωγικής λειτουργίας της εικόνας, εφαρμογή του **B.D.A. Lesson Structure**. Διεθνής όρος γνωστός στην Ανάπτυξη Αναλυτικών Προγραμμάτων, που σημαίνει: Αξιοποιώ αυτά που διδάχτηκαν (Before), τα συνδέω με αυτά που διδάσκονται αυτή τη στιγμή (During) και με αυτά που θα ακολουθήσουν (After)στο μέλλον (διαθεματικά στη συγκεκριμένη περίπτωση).

υπό εξαγωγή συμπεράσματα μπορούν (με τη βοήθεια του διδάσκοντα) σε ένα δεύτερο στάδιο κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους ⁷ να διεξάγουν έρευνα με τη χρήση ερωτηματολογίων μεταξύ των μαθητών της σχολικής μονάδας ή (μέρους της το οποίο θα υπερβαίνει αριθμητικά το 50 + % του συνόλου) με θεματικό τίτλο: «Ισοτιμία στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις⁸ της σχολικής ζωής».

- Η ομάδα μπορεί να παρουσιάσει τη γενική εικόνα των πεποιθήσεων των γυναικών στις Κοινότητες της Κύπρου (Ελληνοκύπρια, Τουρκοκύπρια, Κύπρο- Μαρωνίτισσα, Κύπρο- Αρμένισσα) σε σχέση με το θέμα «ισοτιμία» και «Ανθρώπινα Δικαιώματα για όλους»⁹.
- Παρόμοια με την προηγούμενη δραστηριότητα (και εναλλακτικής επιλογής), η δραστηριότητα που ακολουθεί: Η ομάδα μπορεί να παρουσιάσει σημεία από το βιβλίο με τίτλο: «*Ανθρώπινα Δικαιώματα των Γυναικών*¹⁰», τα οποία έχουν επιλεγεί σε συνεργασία του διδάσκοντα/ διδάσκουσας με την ομάδα.

⁷ Φιλοσοφία μας είναι ότι η γνώση δεν ολοκληρώνεται στο συγκεκριμένο κεφάλαιο, μέσα από ένα συγκεκριμένο εγχειρίδιο σε μια χρονική στιγμή.

⁸ Η έρευνα αποτελείται από τρία σημεία:

- **Το θεωρητικό πλαίσιο:** Οι μαθητές με τη βοήθεια/ εποπτεία του διδάσκοντα συντάσσουν το σκεπτικό, τους λόγους, το θεωρητικό με λίγα λόγια πλαίσιο που τους οδήγησε στη συγκεκριμένη έρευνα με θεματικό αντικείμενο την έννοια «Ισοτιμία στον 21^ο αιώνα». Το θεωρητικό πλαίσιο δεν γνωστοποιείται στους μαθητές και γενικά σε αυτούς που απαντούν ερωτηματολόγια. Αποτελεί τον «πρόλογο» στο ερευνητικό στάδιο που θα ακολουθήσει.
- Την παρουσίαση δείγματος ερωτηματολογίου (άδειο). Προσέχω πάντα τη σύνταξη των προτάσεων σε ένα ερωτηματολόγιο. Οι προτάσεις είναι **κατά κανόνα** καταφατικές: π.χ. «Τα αγόρια είναι περισσότερο υπεύθυνα από ότι τα κορίτσια στις υποχρεώσεις τους», «Τα κορίτσια είναι περισσότερο υπεύθυνα από ότι τα αγόρια στις υποχρεώσεις τους», «Στα σχολικά συμβούλια ψηφίζουμε μαθητές που πετυχαίνουν υψηλή βαθμολογία», «Ψηφίζουμε αγόρια/α για να έχουμε υποστηρικτές στο ποδόσφαιρο» κ.λ.π. Φροντίζω στο ερωτηματολόγιο να διατηρείται το ισοζύγιο δηλώσεων και να υπάρχει η διαφυλική ορθή αντιμετώπιση.
- **Τα πορίσματα:** Παράθεση πορισμάτων και σύγκριση των αρχικών σκέψεων τοποθετήσεων που έγιναν στον πρόλογο με τα πραγματικά-μετρήσιμα πορίσματα: Εξαγωγή συμπερασμάτων.

⁹ Προτεινόμενο: Χατζηπαύλου, Μ. (2004). *Γυναίκες στις Κοινότητες της Κύπρου*. Κέντρο Ειρήνης: Λευκωσία.

- Βιβλίο-Έρευνα, συμβατό προς το στάδιο Νοητικής και Γνωστικής Ανάπτυξης των μαθητών της Β' Γυμνασίου.

¹⁰ Κυπριακή Δημοκρατία. (2001). *Ανθρώπινα Δικαιώματα των Γυναικών*. Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξεως & Εθνικός Μηχανισμός για τα Δικαιώματα της Γυναίκας: Λευκωσία.

Δραστηριότητα μεταγνώσης¹¹:

4 μέλη (2 αγόρια, 2 κορίτσια) της Β΄ ομάδας αφού συνεργαστούν με τα παιδιά που ανήκουν στην Α΄ ομάδα, παρουσιάζουν στην τάξη το παιχνίδι «*Ελάτε να θυμηθούμε παίζοντας: Τότε- Τώρα – Ίσως*»:

Σε ένα χαρτόνι οι μαθητές σχηματίζουν ένα τετράγωνο, το οποίο διαχωρίζουν εσωτερικά σε οριζόντια και κάθετα ισομεγέθη κουτιά **3 X 3**. Η πρώτη σειρά με τα 3 οριζόντια κουτιά είναι η σειρά του «**Τότε**».

Η σειρά χρωματίζεται π.χ. πορτοκαλιά και με μεγάλα μαύρα γράμματα σε κάθε κουτί γράφουμε με χοντρό μαρκαδόρο μια ερώτηση που αφορά στο «**Τότε**». Παράδειγμα: 1^ο οριζόντιο: «Τι καινούριο έφερε την τότε εποχή ο Χριστός για τα παιδιά;», 2^ο οριζόντιο: «Πως ζούσαν τότε οι γυναίκες;», 3^ο οριζόντιο: «Γιατί οι γυναίκες αποδέχτηκαν τότε το κήρυγμα του Ιησού;».

Η επόμενη (μεσαία) σειρά είναι η σειρά του «**Τώρα**». Χρωματίζεται με κόκκινο χρώμα και στα 3 οριζόντια κουτιά της σειράς γράφουμε τις 3 ερωτήσεις που αφορούν στο «**Τώρα**». Ανάλογα σχηματίζεται και η τρίτη σειρά ερωτήσεων, η σειρά του «**Ίσως**». Ερωτήσεις δηλαδή του τύπου: «Τι θα μπορούσε να συμβεί αν ...» και χρωματίζεται με κίτρινο χρώμα.

Τα παιδιά που εργάστηκαν για την κατασκευή κρατούν 3 κόκκινες, 3 κίτρινες και 3 πορτοκαλί κάρτες. Τις προσφέρουν τυχαία ή μετά από κλήρωση σε 9 συμμαθητές τους και το παιχνίδι των ερωτήσεων αρχίζει. Μπορεί επίσης η τάξη να χωριστεί σε 3 ομάδες: την ομάδα του «Τότε», του «Τώρα» και του «Ίσως», με στόχο την κατάκτηση της Γνώσης (ως μεταγνώση) και όχι τον ανταγωνισμό. Είναι παιδαγωγική δραστηριότητα κατάλληλη επίσης για επανάληψη ολόκληρου κεφαλαίου, με άπειρες δυνατότητες τροποποίησης από το διδάσκοντα.

¹¹ **Μεταγνώση** καλείται το είδος της γνώσης εκείνης, που μεταφερομένη σπειροειδώς από τα προηγούμενα στα επόμενα μαθήματα, μπορεί να χρησιμοποιηθεί δημιουργικά στη μαθησιακή διαδικασία και που συνδέει αυτά που ο μαθητής γνώριζε, αυτά που διδάσκεται τώρα κι αυτά που θα γνωρίσει στη συνέχεια. Η στοχοθεσία στη μεταγνώση που προσφέρω, παρέχεται –αλλά και ελέγχεται– από τον προοργανωτή.